

Hasseltweg 104

(Genk, Limburg)

2024H63

NOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

Landschappelijk Bodemonderzoek

VLAAMS ERFGOED CENTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

Wouter Vennekens

© Vlaams Erfgoed Centrum VEC, Geel, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. SYNTHESE VAN HET BUREAUONDERZOEK [OE-ID 27933]	3
2. LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK [LBO]	4
2.1 BESCHRIJVEND GEDEEELTE	4
2.1.1 Administratieve gegevens	4
2.1.2 Onderzoeksdoel	5
2.2 ASSESSMENT	10
2.2.1 Resultaten boringen	10
2.2.2 Interpretatie onderzoeksgebied	11
2.3 SYNTHESE FASE LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	12
2.3.1 Onderzoeksvragen	12
2.3.2 Verwachting na onderzoeksfase	14
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de sloop van een bestaand winkelpand en een de bouw van een nieuw winkelpand aan de Hasseltweg 104 te Genk. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 9050 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 9050 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze nota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] is aangesteld om deze nota in de eerste plaats door middel van een landschappelijk bodemonderzoek op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. SYNTHESE VAN HET BUREAUONDERZOEK [OE-ID 27933]

Onderstaand onderdeel wordt integraal overgenomen uit de archeologienota, waarvan aktenaam reeds is voltooid (Van Campenhout en Schoups 2023):

Het plangebied aan de Hasseltweg 104 te Genk heeft een totale oppervlakte van ongeveer 9115m². Het terrein is momenteel voor het grootste gedeelte ingenomen door enkele winkelpanden en een grote parking. Achter en naast de winkelpanden ligt een deel van het terrein er braakliggend bij en is het terrein begroeid met bomen en struikgewas.

Binnen het plangebied zal een nieuw winkelpand met bijhorende parkeergelegenheid gerealiseerd worden, na de sloop van de bestaande situatie. Daarbij worden enkele stroken met groenaanplanting en bomen voorzien en een infiltratiegracht.

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied gelegen is op een gradiëntzone van het hoger gelegen Kempens plateau naar de Demervallei. De hoogteprofielen op het DTM tonen eveneens dat het noordelijke gedeelte hoger gelegen is dan het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In de omgeving zijn verschillende waterwegen te situeren. Het plangebied ligt dan ook op het overgangsgebied van de Stiemerbeekvallei. De Stiemerbeek is één van de vele waterlopen die er samen komen om af te vloeien naar de Demer. Verder kan op basis van de bodemkaart vastgesteld worden dat binnen het plangebied een eerder natte bodem voorkomt. Op basis van deze gegevens kan gesteld worden dat het plangebied een gunstige landschapspositie heeft. Archeologische resten vanaf het Paleolithicum kunnen voorkomen binnen het plangebied. Dit is bevestigd door het aantreffen van de vele vuursteenvondsten rondom het plangebied, zowel op de hoger gelegen delen als in de beekvallei.

De CAI toont weinig archeologische resten in de omgeving en dan nog hoofdzakelijk enkele concentraties aan vuursteenartefacten uit het mesolithicum en het midden-neolithicum. Er zijn geen meldingen over vondsten of sporen uit de ijzertijd, Romeinse periode of de middeleeuwen. Dit valt eerder te wijten aan een gebrek aan archeologisch onderzoek, dan aan een gebrek aan archeologische waarden. Op basis van deze gegevens is het dus niet mogelijk om een verwachting te bepalen voor deze perioden. Meldingen uit de nieuwe tijd komen dan weer wel voor, maar zijn in eerste instantie gebaseerd op historisch of cartografisch onderzoek en niet zozeer vastgesteld door archeologisch, gravend onderzoek.

Historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied onbebouwd is gebleven tot 1950. Ergens tussen 1950 en 1971 is het eerste winkelpand met grote parking aangelegd binnen het terrein. Het terrein kende nog een tweede bouwphase waarbij een tweede winkelpand werd geplaatst en de parking werd heraangelegd. Daarna bleef de situatie structureel onveranderd. In deze bouwfasen is het bodemprofiel ongetwijfeld geroerd, maar tot op welke diepte is voorlopig onbekend.

2. LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK [LBO]

2.1 BESCHRIJVEND GEDEEELTE

2.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024H63	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	14/08/2024	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	23/08/2024	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 226954	Y ₁ : 184280
	X ₂ : 227080	Y ₂ : 184147
KADASTER [Beersel]	Genk, 6 AFD, sectie G, perceelnummers 47B5, 47C5, 47D7, 47E7 en 47R3	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	

2.1.2 Onderzoeksdoel

2.1.2.1 *Vraagstelling*

Doelstelling van dit landschappelijk bodemonderzoek is het achterhalen van de aardkundige opbouw van het studiegebied. Ultiem laat kennis van de effectieve bodemopbouw ons toe de trefkans op intact bewaarde archeologica binnen de vooropgestelde grenzen scherp te stellen. Op zijn beurt leidt dit tot een beargumenteerd advies m.b.t. de noodzaak van al dan niet te nemen verdere onderzoekstappen.

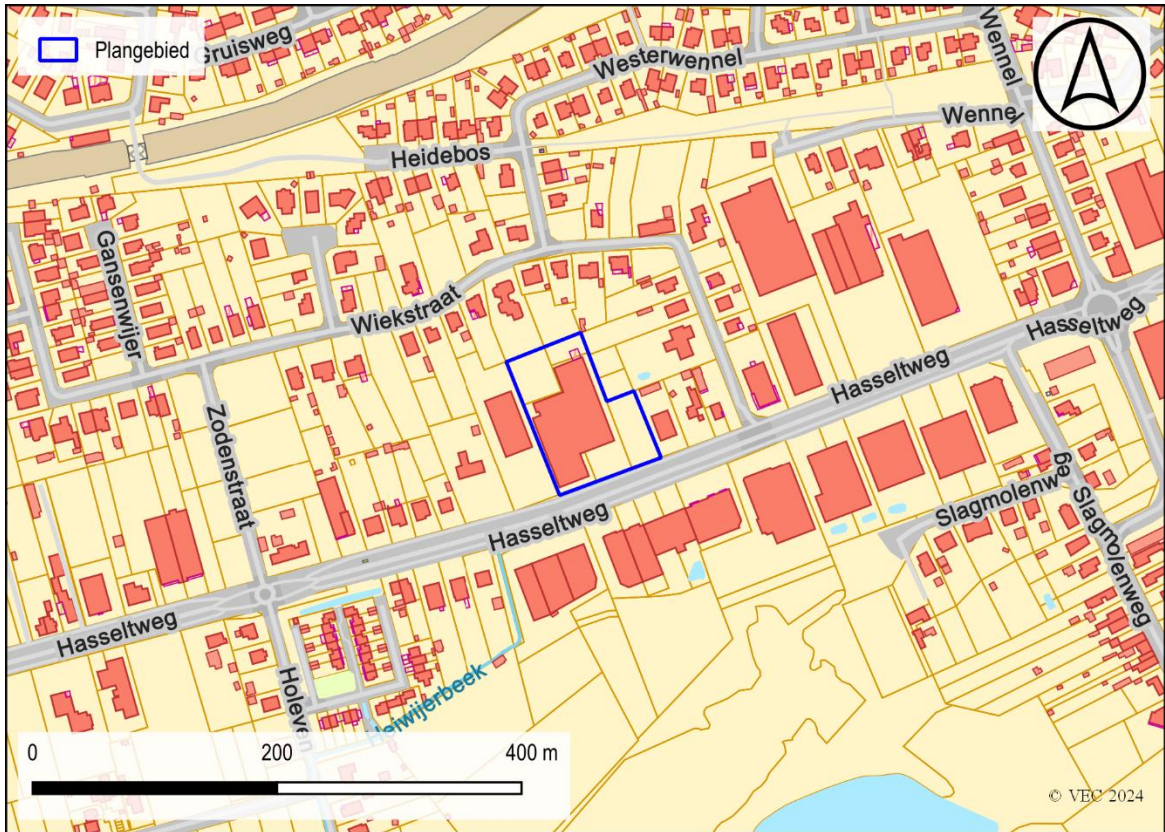
Volgende onderzoeksvragen dringen zich op:

- Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?
- In hoeverre is deze opbouw nog intact?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?
- Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en de TAW?
- Alhoewel niet het doel van een landschappelijk booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?

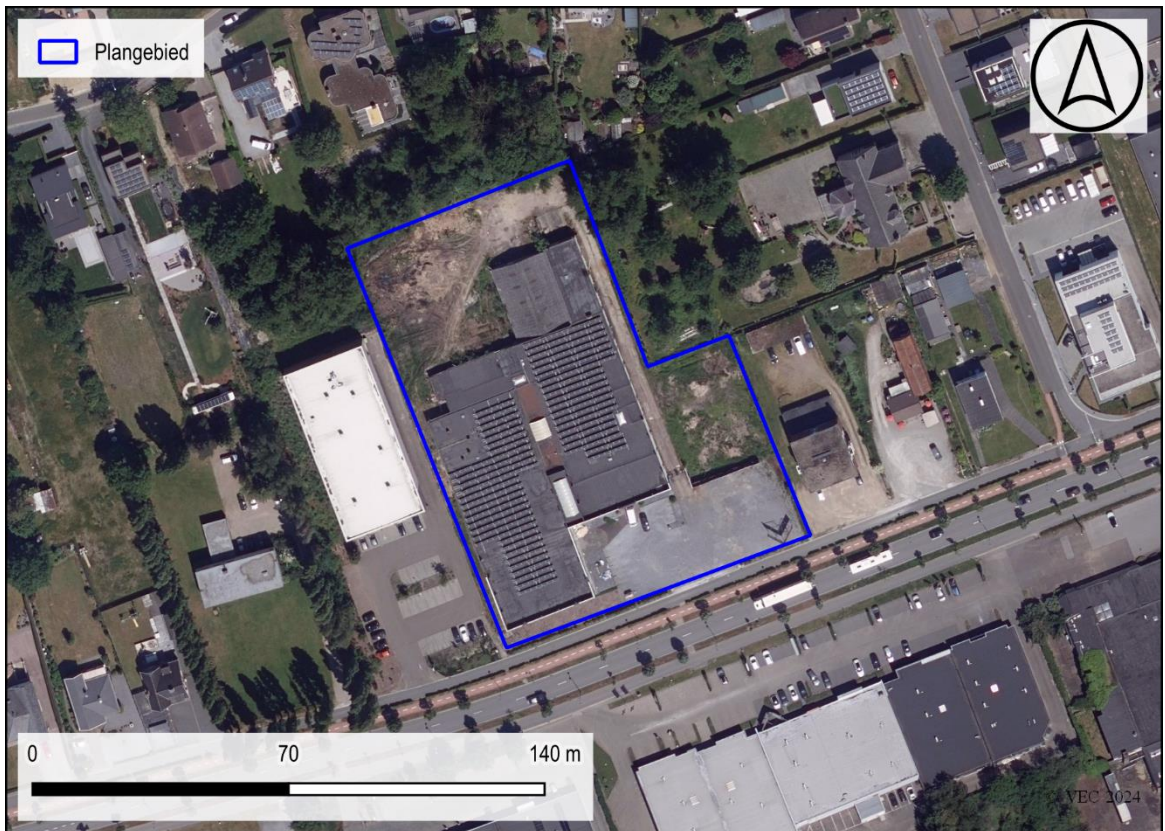
Zo ja:

- Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en de TAW zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?
- Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?
- Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?
- Uit de bureaustudie kwam een verwachting op artefactensites uit de Steentijd naar voren. Kan deze verwachting op basis van het landschappelijk booronderzoek gehandhaafd blijven, of dient deze te worden bijgesteld?
- Uit de bureaustudie kwam een verwachting op sporensites vanaf het Neolithicum naar voren. Kan deze verwachting op basis van het landschappelijk booronderzoek gehandhaafd blijven, of dient deze te worden bijgesteld?
- In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?

Het onderzoeksdoel is geslaagd wanneer op bovenstaande onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden.

Figuur 1 : Situering van het plangebied op het Grootschalig Referentie Bestand (©Geopunt).

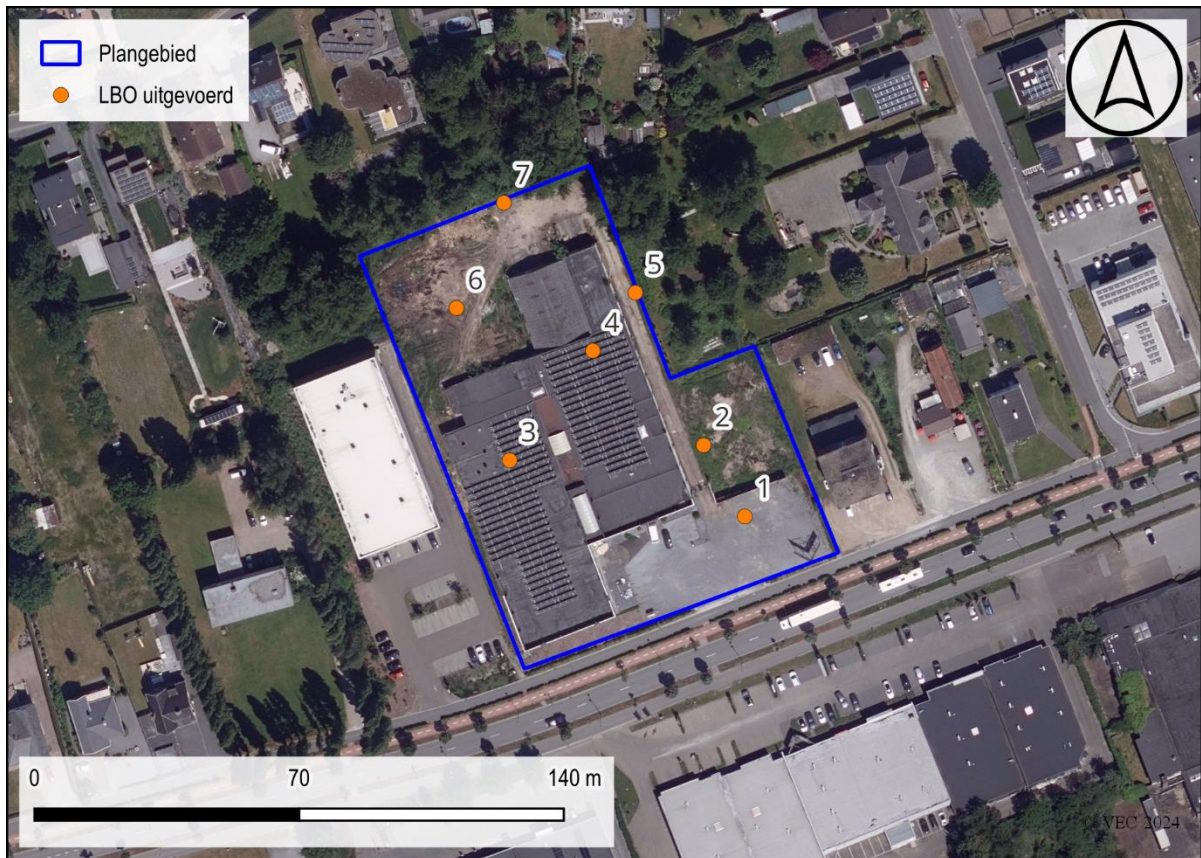

Figuur 2 : Situering van het onderzoeksgebied op de recente (winteropname meest recent) middenschalige orthofotomozaïek (©Geopunt).

2.1.2.2 Werkwijze en strategie

Op basis van het uitgesteld vooronderzoek uit de archeologienota (Van Campenhout en Schoups 2023) wordt een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd bestaande uit 7 boringen. De boringen zijn gepland in een verspringend driehoeksgrid van 30 x 40 meter. De locatie van de boringen werd voorafgaand aan het veldwerk aangepast naar de locatie van aanwezige leidingen, en op het terrein ook nog aangepast naar de terreinomstandigheden.

De boorpunten zijn uitgezet en ingemeten (X, Y en Z coördinaten) met een GPS, tot op 1 cm nauwkeurig. Door de locatie van het onderzoeksgebied in een bebouwd gebied wijkt de werkelijke locatie van de boorpunten soms af van de geplande locatie omwille van obstakels (figuur 3). Twee boringen werden uitgevoerd binnen de bebouwing en voorafgegaan door een kernboring. De boringen werden per meter uitgelegd op een doek met egale achtergrond en beschreven. Relevante profielen werden gefotografeerd.

Figuur 3: Boorplan met alle uitgevoerde boringen voor het LBO.

Figuur 4: Actuele situatie van het terrein, achterzijde ter hoogte van BP6 richting BP7.

Figuur 5: Impressie van de oprit langs de oostzijde van het gebouw, van BP5 richting Hasseltweg.

Figuur 6: Actuele situatie achter de gebouwen, ter hoogte van BP6 richting BP7.

Figuur 7: Impressie van binnenzijde ter hoogte van BP3.

2.2 ASSESSMENT

2.2.1 Resultaten boringen

Alle boringen vertonen in grote lijnen eenzelfde opbouw. Alle profielen zijn een weergave van een verstoorde en vergraven bodem. Boorstaten worden gepresenteerd in bijlage 1. Figuren 8, 9 en 10 geven een impressie van de waargenomen bodemopbouw.

Profiel onder bebouwing/parking

Boringen 1, 3 en 4 werden uitgevoerd binnen de bebouwing of de parking vooraan. De aanwezige vloerplaat binnen de bebouwing is 6 tot 15 cm dik, het steenslagpakket van de parking is zo'n 20 cm dik. Onder de harde, technische lagen werd een overwegend donkerbruin tot donker geelbruine, sterk geroerde zandlaag waargenomen. Deze laag is minstens 40 tot 50 cm dik. Net onder de vloerplaat in het gebouw werden ook kabels en leidingen aangetroffen in de geroerde zandgrond.

Verstoorde profielen buiten

Boringen 2, 5, 6 en 7 vertonen in grote mate sporen van verstoring. Boring 2 bevat vanaf het maaiveld tot 65 cm-mv een bruinzwarte, matig grove zandlaag. Deze is een zeer dikke bouwvoor/antropogene laag. Hieronder werd een lichte bruingrijze zandlaag aangetroffen met lichte tekenen van verstoring (geroerd), zo'n 15 cm dik. Hieronder werd nog tot het einde van de boring een (lichte) geelbruine zandlaag waargenomen, de moederbodem. Boringen 5, 6 en 7 bevinden zich ter hoogte van verharding of plekken die voormalig verhard waren of veel verstoring hebben gezien. Vanaf het maaiveld tot 30 à 45 cm-mv bestonden deze boringen uit een overwegend donkerbruin pakket van grof zand met wat bijmengen van puin. Onder deze sterk verstoorde bouwvoor werd nog een donkere geelbruine grove zandlaag aangetroffen met meer puin en steen. De boringen zijn in deze laag gestuit.

Figuur 8 : boring 4, typeprofiel voor bodem onder de verharding, binnen gebouw.

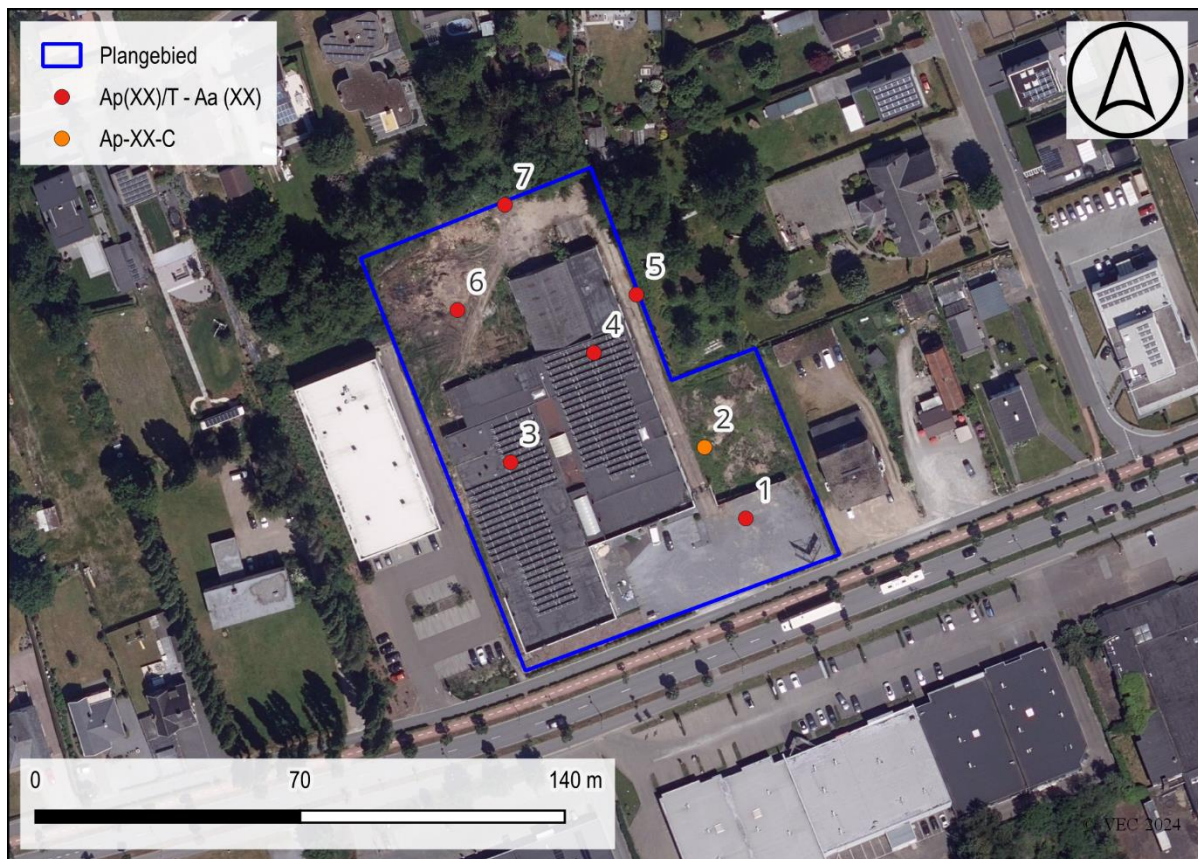
Figuur 9 : boring 2, diepe verstoorde bodem buiten.

Figuur 10: boring 6, sterk verstoord profiel buiten.

2.2.2 Interpretatie onderzoeksgebied

Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek werden er geen intacte bodemprofielen aangetroffen. De oorspronkelijke bodemopbouw, volgens de bodemkaart, bestaat uit een natte, sterk gleyige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Van deze bodemopbouw werd geen enkele aanwijzingen gevonden, ook geen restanten in de profielen. De bodem binnen het plangebied heeft duidelijk te leiden gehad onder de bebouwing en het terreingebruik rondom de bebouwing. De boringen onder de vloerplaat van het gebouw tonen dat voorafgaand aan de bouw het terrein hier afgegraven is geweest om een stabiele onderlaag aan te brengen, waarin kabels en leidingen konden gestoken worden, en de vloerplaat op kon rusten. Deze stabilisatielaag bestaat uit grof zand, gemengd met kiezels. Ook rondom het gebouw is de impact van de bouw en het terreingebruik te merken in de profielen. Aan de achterzijde van het gebouw is de bodem tot zeker 70 à 90 cm-mv geroerd geweest. Het is niet duidelijk of hier in het verleden ook afgegraven is geweest, maar de diepte van de verstoring sluit aan bij de bevindingen binnen het gebouw. Ook aan de oostzijde, nabij de verharding van een oprijlaan is de impact van bodemingrepen bij de bouw en aanleg van deze weg te merken. Boring 5 sluit aan bij de boringen aan de achterzijde, terwijl boring 1 eerder aansluit bij boringen 3 en 4 binnen het gebouw. Enkel boring 2 vertoont een meer "intact" profiel, in die zin dat de ongeroerde C-horizont hier aangeboord werd op een diepte van 80 cm-mv. Hierboven is echter geen spoor van de oorspronkelijke bodemopbouw, enkel een dikke antropogene A-horizont met geroerde tussenlaag tussen A- en C-horizont.

Figuur 11: Aanduiding van waargenomen bodemprofielen.

2.3 SYNTHESE FASE LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

2.3.1 Onderzoeksvragen

- *Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?*

Normaliter bestaat de opbouw binnen het plangebied uit een zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Echter blijkt uit het landschappelijk bodemonderzoek dat de bodem hoofdzakelijk is opgebouwd uit opgebrachte en geroerde zandige gronden.

- *In hoeverre is deze opbouw nog intact?*

De oorspronkelijke bodemopbouw is niet meer intact binnen het plangebied.

- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?*

De kans dat er zich (gaaf bewaarde) archeologische afzettingen bevinden binnen het plangebied is zeer onwaarschijnlijk, gezien de verregaande verstering van de bodem, zowel onder het bestaande bouwvolume, als rondom het gebouw.

- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en de TAW?*

N.v.t.

- *Alhoewel niet het doel van een landschappelijk booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*

Nee

Zo ja:

- *Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en de TAW zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*

N.v.t.

- *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*

N.v.t.

- *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*

N.v.t.

- *Uit de bureaustudie kwam een verwachting op artefactensites uit de Steentijd naar voren. Kan deze verwachting op basis van het landschappelijk booronderzoek gehandhaafd blijven, of dient deze te worden bijgesteld?*

Er werden geen aanwijzingen aangetroffen die wijzen op de bewaring van intacte artefactensites uit de Steentijd. De verwachting kan bijgesteld worden naar zeer laag/nihil.

- *Uit de bureaustudie kwam een verwachting op sporensites vanaf het Neolithicum naar voren. Kan deze verwachting op basis van het landschappelijk booronderzoek gehandhaafd blijven, of dient deze te worden bijgesteld?*

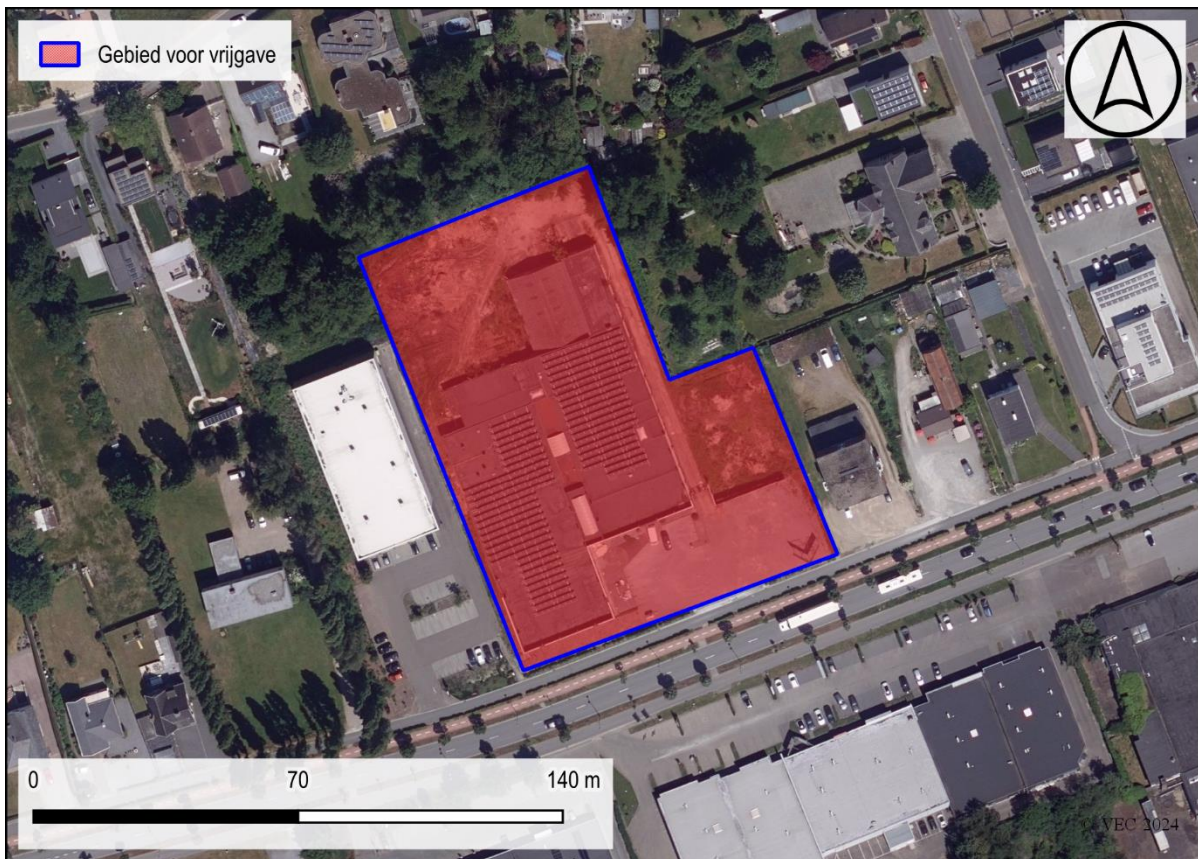
Er werden geen aanwijzingen aangetroffen die wijzen op de bewaring van archeologische sporensites en daaraan gerelateerde vondsten binnen het plangebied. De verwachting hiervoor kan bijgesteld worden naar zeer laag/nihil.

- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*

Daar de bodem binnen het hele plangebied al aanzienlijk verstoord is tot dieptes van min. 50 cm-mv tot 90 cm-mv, is het zeer onwaarschijnlijk dat de verdere ontwikkeling binnen het plangebied enige archeologische waarden zal verstoren. Voor de nieuwbouw zal de oude vloerplaat verwijderd worden, en vervangen worden door een nieuwe. Om de stabiliteit hiervan zo veel mogelijk te garanderen wordt er niet dieper in de onderliggende stabilisatielagen gegraven dan noodzakelijk. De aanleg van parking en verharding rondom het gebouw zal tot 50 cm-mv reiken. Al deze ingrepen liggen binnen de vastgestelde verstoringsdieptes.

2.3.2 Verwachting na onderzoeksfase

In het kader van eventueel verder archeologische onderzoek dient een synthese te worden gemaakt naar de verwachting ten aanzien van het archeologisch erfgoed. **De kans op het aantreffen van gaaf bewaarde in situ archeologische waarden van enige ouderdom wordt zeer laag/nihil geschat.** De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek laten zien dat er binnen het bereik van de geplande werken geen sporen zijn van intacte bodemopbouw. De ontwikkeling van het terrein in de 20^e eeuw hebben een serieuze ingreep met zich meegebracht, dewelke de natuurlijke bodem binnen het plangebied compleet heeft verstoord. Verder onderzoek wordt niet nodig, noch nuttig geacht, en het advies tot vrijgave wordt gegeven.

Figuur 12: Advieszone voor vrijgave.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Campenhout, K & A. Schoups. (2023): *Archeologienota Hasseltweg 104, Genk: Verslag van Resultaten*, Geel.

KAARTMATERIAAL

/

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1 : Situering van het plangebied op het Grootschalig Referentie Bestand (©Geopunt).	6
Figuur 2 : Situering van het onderzoeksgebied op de recente (winteropname meest recent) middenschalige orthofotomozaïek (©Geopunt).....	6
Figuur 3: Boorplan met alle uitgevoerde boringen voor het LBO.....	7
Figuur 4: Actuele situatie van het terrein, achterzijde ter hoogte van BP6 richting BP7.	8
Figuur 5: Impressie van de oprit langs de oostzijde van het gebouw, van BP5 richting Hasseltweg.....	8
Figuur 6: Actuele situatie achter de gebouwen, ter hoogte van BP6 richting BP7.	9
Figuur 7: Impressie van binnenzijde ter hoogte van BP3.	9
Figuur 8 : boring 4, typeprofiel voor bodem onder de verharding, binnen gebouw.	10
Figuur 9 : boring 2, diepe verstoorde bodem buiten.....	11
Figuur 10: boring 6, sterk verstoord profiel buiten.	11
Figuur 11: Aanduiding van waargenomen bodemprofielen.	12
Figuur 12: Advieszone voor vrijgave.....	14

Bijlage 1 Boorstaten LBO

Aparte bijlage.

CHRONOLOGISCH KADER

